

โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ เป็นคำตอบ ของการจัดหา พลังงาน จริงหรือ?



ภาพ : macalester.edu

ตลอดปี ๒๕๕๐ ที่ผ่านมา ประเด็นเรื่อง “โรงไฟฟ้านิวเคลียร์” กลับมาเป็นประเด็นร้อนในสังคมไทยอีกครั้งหนึ่ง หลังจากในอดีตได้มีความพยายามที่จะก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ขึ้นในประเทศไทย แต่ถูกคัดค้านและประสมกับอุปสรรคในหลายด้าน จึงทำให้โครงการโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ต้องถูกชะลอไว้กระทั่งถึงปัจจุบัน

ในขณะที่วิกฤติพลังงานปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดในสังคมไทย บวกรวมกับความตื่นตัวทางด้านภาวะโลกร้อน ทำให้ประเด็นเรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ถูกหยิบยกขึ้นมาถกเถียงกันมากแล้วถึง โดยหลายฝ่ายบอกว่าโรงไฟฟ้านิวเคลียร์คือทางเลือกของสังคมไทยในอนาคต

แต่ทำไมต้องเป็นโรงไฟฟ้านิวเคลียร์??? ทางเลือกอื่นในด้านพลังงานยังมีอีกหรือไม่???

คำถามเหล่านี้เป็นคำถามที่หลายฝ่ายข้องใจ โดยฝ่ายที่เห็นว่าโรงไฟฟ้านิวเคลียร์คือ “คำตอบ” ของสังคมไทย ได้ชี้แจงมาโดยตลอดว่า โรงไฟฟ้านิวเคลียร์เป็น “ทางเลือก” ของประเทศไทย เป็นความมั่นคงทางด้านพลังงานที่ต้องใช้อย่างผสมผสาน

ที่สำคัญคือมีการชี้แจงว่า ขณะที่แหล่งพลังงานกำลังลดลง แต่ความต้องการใช้พลังงานกลับมีเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตามอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

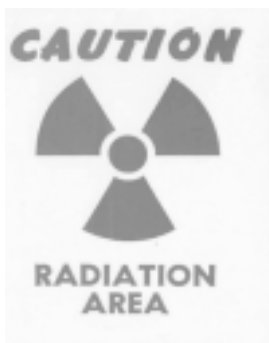
...แต่จริงหรือที่ประเทศไทยของเราจำเป็น “ต้องเลือก” โรงไฟฟ้านิวเคลียร์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และไม่มีทางเลือกอื่นที่เหมาะสมยิ่งกว่า!!!

โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ไม่ใช่คำตอบ!!!

ปลายปี ๒๕๕๐ ดร.ปิยะสวัสดิ์ อัมระนันท์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน นำเสนอแผนการดำเนินงานเรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ต่อคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ทำให้ประเด็นเรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ถูกหยิบยกขึ้นมาถกถึงอีกครั้งในสังคมไทย

...ซึ่งครั้งนี้ดูเหมือน “อนาคต” ของโรงไฟฟ้านิวเคลียร์จะได้รับการตอบสนองจากฝ่ายผู้สนับสนุนที่ยิ่งมากขึ้น ขณะเดียวกันยังมีผู้ที่ติดตามประเด็นเรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์มาอย่างต่อเนื่อง และเห็นว่าเรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์เป็นประเด็นใหญ่ในสังคมไทย โดยคนไทยทุกภาคส่วนควรสนใจและทบทวนกับสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นอย่างรอบด้าน

หลายท่านวิตกกังวลต่อการเร่งให้มีการอนุมัติเห็นชอบต่อแผนงานดังกล่าว โดยกล่าวไว้อย่างน่าสนใจว่า คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติยังไม่มีกระบวนการปรึกษาหารือและประเมินผลกระทบต่ออันตรายจากนิวเคลียร์กับภาคประชาสังคมและสาธารณชนอย่างเหมาะสมและเพียงพอ



๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ดร.ศุภจิต นาครทรรพ รองปลัดกระทรวงพลังงาน กล่าวในงานเสวนาเรื่องทัศนคติของสื่อมวลชนต่อโครงการโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในประเทศไทย ไว้ว่า “โรงไฟฟ้านิวเคลียร์เป็นพลังงานทางเลือกที่สำคัญและจำเป็นต่อเศรษฐกิจของประเทศที่จะต้องเติบโตไปข้างหน้าและเพื่อคนรุ่นหลัง พลังงานนิวเคลียร์เป็นพลังงานที่มีราคาถูกที่เราต้องพิจารณา เป็นพลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในยุคของการแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ไม่ใช่ระเบิดปรมาณู มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยกว่าเดิมมาก โรงไฟฟ้านิวเคลียร์เซอร์โอบิลของสหภาพโซเวียตเป็นเรื่องเก่าไปแล้ว รุ่นใหม่ๆ จะมีความปลอดภัยสูง และเราก็มีการกระทำตามกฎกติกาจาก IAEA อย่างเคร่งครัด”

ขณะเดียวกันมีการคัดค้านและต่อต้านเรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ออกมาเป็นระยะ ๆ และในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๐ ได้มีการทำ “โพลล์” สสำรวจความคิดเห็นประชาชนใน ๑๔ จังหวัดภาคใต้ โดยมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ เกี่ยวกับการประหยัดพลังงานและการตั้งโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ พบว่าร้อยละ ๗๙.๖ ไม่เห็นด้วยกับการสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในพื้นที่ เนื่องจากไม่มั่นใจในความปลอดภัย อันเป็นผลมาจาก

การคอร์ปชั่นของนักการเมือง โดยส่วนใหญ่สนับสนุนให้มีการส่งเสริมการใช้พลังงานทางเลือกและพลังงานสะอาดให้มากขึ้น

ทางด้าน **คุณธรา บัวคำศรี** ผู้ประสานงานรณรงค์ด้านพลังงานและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กรีนพีซเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นหนึ่งในผู้ติดตามประเด็นเรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์มาโดยตลอด กล่าวไว้ว่า “พลังงานนิวเคลียร์เป็นอุปสรรคสำคัญต่อความมั่นคงด้านพลังงานและเบี่ยงเบนออกจากการแก้ปัญหาโลกร้อนอย่างแท้จริง”

ในมุมมองของคุณธรา มองว่า โรงไฟฟ้านิวเคลียร์นอกจากจะใช้งบประมาณจำนวนมหาศาลไปกับการลงทุนที่มีความเสี่ยงทางด้านเศรษฐกิจแล้ว พลังงานนิวเคลียร์ยังไม่ได้ตอบสนองต่อวิกฤติพลังงานที่ได้มีการคาดการณ์ไว้อีกด้วย



คุณธรา บัวคำศรี

“การที่รัฐบาลประกาศโครงการโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ หรือสนับสนุนพลังงานนิวเคลียร์ โดยบอกว่าเพื่อสนองตอบต่อความต้องการใช้พลังงานที่เพิ่มขึ้นในประเทศ และเพื่อลดภาวะโลกร้อน แต่สิ่งที่ขาดไปคือไม่ได้คำนึงถึงปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม และความปลอดภัย”

ที่จริง ประเด็นเรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในสังคมไทย ได้มีการพยายามผลักดันการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในประเทศของเรามานานแล้ว ทางกริดไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยก็เคยศึกษาและเตรียมการพัฒนาโครงการโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ทางภาคใต้ของประเทศไทย

จุดเริ่มต้นของเรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ที่กำลังเป็นประเด็นความสนใจในขณะนี้ มาจากการที่รัฐบาลอนุมัติแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้า พ.ศ.๒๕๕๐ - ๒๕๖๔ หรือแผนพีดีพี ๒๐๐๗ (PDP ๒๐๐๗) ซึ่งเป็นแผนแม่บทที่กำหนดจำนวนและประเภทโรงไฟฟ้าที่จะก่อสร้างเพิ่มขึ้นภายในระยะเวลา ๑๕ ปี

คุณธรา กล่าวว่า “ในแผนการพัฒนากำลังไฟฟ้า หรือพีดีพี ๒๐๐๗ นี้ กระทรวงพลังงานนำเสนอทางเลือกของการเพิ่มโรงไฟฟ้าไว้ทั้งหมด ๙ ทางเลือก แต่ทำไม่ต้องมีนิวเคลียร์อยู่ทุกทางเลือก เหมือนสังคมไทยถูกยึดไว้ด้วยทางเลือกเดียวคือ เลือกยังไงก็ต้องเจอนิวเคลียร์ ๔,๐๐๐ เมกะวัตต์ ยังมีทางเลือกอื่นอีกไหม ทำไมไม่มีเรื่องพลังงานหมุนเวียนเลย คือเราไม่ได้ขัดขวางพลังงานนิวเคลียร์ แต่ไม่อยากให้รัฐปิดกั้นทางด้านพลังงานทางเลือกอื่นๆ คือโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ไม่ใช่คำตอบเดียวของประเทศไทยในเรื่องของพลังงาน นิวเคลียร์ไม่ใช่สิ่งที่ปลอดภัยหรือสะอาดกว่า กากนิวเคลียร์ที่สะสมยังคงเป็นปัญหาที่แก้ไขไม่ได้ และก่อให้เกิดอุบัติเหตุในที่ต่างๆ อยู่เสมอ แต่ไม่ค่อยเป็นข่าวให้ประชาชนได้รับรู้มากนัก”

คุณธรายกตัวอย่างในด้านความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุของโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ อย่างเช่น กรณีเชอร์โนบีล ที่เตาปฏิกรณ์หมายเลข ๔ ภายในโรงไฟฟ้านิวเคลียร์เชอร์โนบีลในอดีตสหภาพโซเวียตเกิดระเบิดขึ้น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๙ ซึ่งนับเป็นหายนะภัยทางเทคโนโลยีที่กินบริเวณกว้างขวาง และทำให้มีผู้เสียชีวิตนับจำนวนไม่ถ้วน และรังสีจากอุบัติเหตุโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ที่เชอร์โนบีลนี้ ก่อผลกระทบและสร้างความทุกข์ทรมานแสนสาหัสแก่เด็กอีกหลายชีวิตตั้งแต่นั้นปี ๒๕๒๙ จนกระทั่งปัจจุบัน



ภาพ : กรีนพีซเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ตัวเลขล่าสุดจากรายงานขององค์การพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศของรัสเซียปี พ.ศ.๒๕๔๘ ประมาณการว่า มีการเสียชีวิตเพิ่มขึ้นอีก ๔,๐๐๐ ราย จากผลของอุบัติเหตุใน

ครั้งนั้น นอกจากนี้ได้มีการระบุว่า มีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุครั้งดังกล่าวเพิ่มขึ้นอีก ๒๐๐,๐๐๐ ราย ระหว่างปี ๒๕๔๓ - ๒๕๔๗ ในเบลารุส รัสเซีย และยูเครน

“สิ่งที่น่ากลัวอีกอย่างหนึ่งของพลังงานนิวเคลียร์คือ กากกัมมันตภาพรังสีอีกจำนวนไม่รู้เท่าไรที่จะต้องอยู่กับเราต่อไปในอนาคต”

“อุตสาหกรรมนิวเคลียร์ใช้งบประมาณมากกว่าพลังงานหมุนเวียน และจะตอบสนองต่อความต้องการพลังงานได้เพียงน้อยนิด นอกจากนี้ยังมีผลกระทบอีกมาก เช่น เรื่องกากของเสียนิวเคลียร์ ผลร้ายต่อสุขภาพ ซึ่งทางทบวงพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศก็ยอมรับว่าสิ่งนี้ยังคงเป็นปัญหาที่ยังแก้ไม่ตก” คุณธรากรกล่าว

“ภาครัฐควรพิจารณาอย่างจริงจังถึงทางเลือกที่สะอาดและปลอดภัยในการผลิตไฟฟ้า โดยเฉพาะจากพลังงานหมุนเวียน ซึ่งมาจากแหล่งพลังงานธรรมชาติ เช่น แสงอาทิตย์ ลม หรือพลังงานน้ำขนาดเล็ก”

ในขณะที่ทั่วทั้งสังคมไทย “ตื่นตัว” เรื่องโลกร้อน สื่อทุกแขนงลงข่าวประเด็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านอุณหภูมิของโลก ทุกกระทรวงทบวงกรมในประเทศไทยมีนโยบายออกมาให้พนักงานปฏิบัติเพื่อลดภาวะโลกร้อน ตั้งแต่เรื่องการประหยัดการใช้ไฟฟ้าในแบบต่างๆ เหมือนประเด็น “โลกร้อน” ได้กลายเป็น “แฟชั่น” ในยุคปัจจุบัน

คุณธรากรบอกว่า “หลายครั้งที่ได้ยินบางกระทรวงออกมาบอกว่า เรื่องโลกร้อนต้องแก้ไขด้วยนิวเคลียร์ เหมือนเป็นการหยิบเรื่องโลกร้อนออกมาเล่นตามกระแส หรือเป็นไปตามแฟชั่น หลายฝ่ายก็บอกว่าให้ช่วยกันประหยัดไฟ เพราะจะช่วยลดโลกร้อนได้ การเกาะกระแสโลกร้อนแบบนี้ ต้องดูในระยะยาว หลายครั้งไม่ได้จริงจังในการปฏิบัติ เช่น กฟผ. บอกให้ประหยัดพลังงาน แต่ยังคงผลักดันให้สร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน ส่วน ปตท. ก็ยังเน้นเรื่องธุรกิจก๊าซธรรมชาติ โดย ปตท.จะได้กำไรเพิ่มมากขึ้น ถ้าคนใช้ไฟฟ้าเพิ่มมากขึ้น”

คุณธรากรกล่าวทิ้งท้ายไว้อย่างน่าสนใจว่า “การแก้ปัญหาโลกร้อนไม่ใช่แค่เป็นเพียงแฟชั่นตามกระแส ไม่ใช่แค่ดับไฟ ปิดแอร์ เท่านั้น แต่ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดชะตากรรมของเราเอง และร่วมตัดสินใจในด้านนโยบายด้วยว่า ต่อจากนี้ไปในอนาคต ประเทศไทยเราจะมีโรงไฟฟ้าหรือไม่ จะสร้างที่ไหน มีผลกระทบอย่างไร”

“ซึ่งการแก้ปัญหาโลกร้อนวิธีหนึ่งที่เราไม่ค่อยได้สนใจก็คือ เราต้องใช้พลังงานหมุนเวียนเพิ่มมากขึ้น อยากให้คนไทยเราสนใจติดตามนโยบายทางด้านพลังงานเพิ่มขึ้นด้วย เพราะนี่คืออนาคตของสังคมไทย ซึ่งในขณะที่เราพูดกันเรื่องโลกร้อน แต่เราไม่เคยรู้เลยว่าไฟที่เราใช้ทุกวันนี้มาจากไหน ถ้ารัฐบาลจริงจังในการแก้ปัญหา ต้องชี้แจงตรงนี้ให้เราเห็น แล้วรณรงค์ให้คนปฏิบัติได้จริงๆ”

9



อุบัติเหตุในโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในรอบ 10 ปี

จากการสำรวจการเกิดอุบัติเหตุในโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในประเทศต่างๆ ทั่วโลก (ตารางที่ 3) พบว่า ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมาอุบัติเหตุทั้งเล็กและใหญ่เกิดขึ้น 9 ครั้ง หรือเฉลี่ยเกือบมี 1 ครั้ง ดังนั้น เทคโนโลยีโรงไฟฟ้านิวเคลียร์จึงมีใช้เทคโนโลยีที่ปลอดภัย 100% เช่นเดียวกับที่ ดร.เฮลมาราเด เฮอร์นิกาเรทพบพลังงานปรมาณูเพื่อสันติระบุไว้ในกรปาฐกถาที่ประเทศไทย

ตารางที่ 3 สถิติอุบัติเหตุในโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในประเทศต่างๆ ในช่วงเวลา 10 ปี

วัน-เดือน-ปี	โรงไฟฟ้า - สถานที่	เหตุการณ์
มิถุนายน 2542	โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ จักรพรรดิอึริกา ประเทศญี่ปุ่น	ถังเก็บความดัน 5 แห่ง เกิดรอยร้าวในระหว่างการเติมนิวตริตัม และก่อให้เกิดอุบัติเหตุที่ร้ายกาจที่สุด
15 กุมภาพันธ์ 2543	โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ถลุงถอยท์ รัฐจอร์เจีย สหรัฐอเมริกา	มีการปล่อยไอน้ำที่เป็นอันตรายถึงขั้นเสียชีวิต ในขณะที่ท่อกำเนิดไอน้ำชำรุด แต่ไม่มีกัมมันตภาพรังสีรั่วไหลออกภายนอก โรงไฟฟ้าต้องงดการผลิต ในการตรวจสอบเหตุการณ์ที่คล้ายกันที่โรงไฟฟ้านิวเคลียร์
9 ตุลาคม 2545	โรงไฟฟ้าโบนากรากา จังหวัดมิชิแกน ประเทศญี่ปุ่น	คนงานต้องพบกับสารกัมมันตภาพรังสีที่เล็กน้อย และบาดเจ็บเล็กน้อยจากไอระเหยในเตาปฏิกรณ์นิวเคลียร์ที่ชำรุดระหว่างการตรวจสอบความปลอดภัย
กรกฎาคม 2545	โรงไฟฟ้าในสกอตแลนด์ สหราชอาณาจักร	ถังเชื้อเพลิงจำนวนมากที่สกอตแลนด์ ซึ่งอาจจะเกิดเหตุการณ์คล้ายกันได้
10 เมษายน 2546	โรงไฟฟ้าเชลลิวิล ประเทศอังกฤษ	กัมมันตภาพรังสีรั่วไหลในโรงไฟฟ้า
พฤศจิกายน 2548	โรงไฟฟ้าเชลลิวิล สหราชอาณาจักร	พบ 'ทวีเทียม' เป็นเชื้อเพลิงในภาชนะที่ชำรุด ซึ่งใช้เป็นตัวหล่อเย็นสำหรับเชื้อเพลิง พลังงานโรงไฟฟ้าเป็นการปนเปื้อนรังสีไม่เกิดผลกระทบ แต่ชุมชนก็เป็นอันตรายถึงขั้นเสียชีวิต
25 กรกฎาคม 2549	โรงไฟฟ้าเชลลิวิล สหราชอาณาจักร	เกิดระเบิดที่ห้องเครื่องซึ่งกระทบกับท่อ ทำให้นิวตริตัมเกิดอุบัติเหตุครั้งใหญ่ เนื่องจากท่อบางส่วนแตกและเกิดการรั่วซึม แก๊สที่ปนเปื้อนกับนิวตริตัมบางส่วนถูกปล่อยออกมาได้ทันเวลา เหตุการณ์นี้ยังเกิดขึ้นถึงทุกวันนี้ในสกอตแลนด์ตามกำหนดการของสหภาพยุโรป
กุมภาพันธ์ 2550	โรงไฟฟ้านิวเคลียร์เชลลิวิล สหราชอาณาจักร	โรงไฟฟ้านิวเคลียร์เชลลิวิล เนื่องจากไม่สามารถควบคุมอุณหภูมิในกระบวนการปฏิกรณ์ให้คงที่ในระยะเวลาที่เหมาะสมได้
16 กรกฎาคม 2550	โรงไฟฟ้านิวเคลียร์เชลลิวิล สหราชอาณาจักร	แผ่นดินไหวทำให้เกิดไฟไหม้ในโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ ทำให้มีน้ำปนเปื้อนกัมมันตภาพรังสีปริมาณเกือบ 1,200 ตัน รั่วไหลลงสู่ทะเลในสกอตแลนด์ซึ่งมีพื้นที่น้ำตื้นบริเวณนี้มีความลึกเพียงไม่กี่เมตร ทำให้มีน้ำปนเปื้อนรั่วไหลลงสู่ทะเลในระยะเวลา 130,000 ปี จากเงินค่าชดเชยไว้เพียง 50,000 ปี

ที่มา: http://wikipedia.org/wiki/List_of_civilian_nuclear_accidents

ทางเลือกที่ไม่ต้องสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์

ที่ผ่านมา ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงวิทยาศาสตร์และกระทรวงพลังงาน ออกมาย้ำอย่างชัดเจนว่า โรงไฟฟ้านิวเคลียร์เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและอยากให้สังคมไทยมั่นใจได้ว่า โรงไฟฟ้านิวเคลียร์จะเป็นทางออกของวิกฤติพลังงานในประเทศไทย

ขณะที่รัฐบาลอนุมัติแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้า พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๖๔ ทำให้สังคมไทยเขยิบตัวเข้าใกล้พลังงานนิวเคลียร์เพิ่มมากขึ้น ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลจากภาครัฐเพียงด้านเดียวมาโดยตลอด

แต่ยังมีนักวิชาการท่านหนึ่งที่ติดตามนโยบายทางด้านพลังงาน และเป็นอีกผู้หนึ่งที่พยายามให้ข้อมูลอีกด้านหนึ่งแก่สังคมไทยมาโดยตลอดเช่นเดียวกัน ซึ่งข้อมูลที่ท่านมีอยู่นี้เป็นข้อมูลที่ประชาชนไม่ค่อยได้รับทราบจากฝ่ายรัฐบาลเท่าใดนัก

ดร.เดชรัต สุขกำเนิด อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นนักวิชาการที่เปรียบเสมือนเป็น “คลังความรู้ทางด้านพลังงาน” และเป็นผู้ที่ติดตามยุทธศาสตร์ทางด้านพลังงานของประเทศไทยมาอย่างต่อเนื่อง กล่าวไว้ว่า “เมื่อเรามีคำถามเกี่ยวกับโลกร้อน มันไม่ได้หมายความว่าเราจะต้องถูกบังคับให้ต้องเลือกโรงไฟฟ้านิวเคลียร์”



ดร.เดชรัต สุขกำเนิด

“ในขณะที่รัฐบาลพยายามจะบอกว่าตอนนี้ทั่วโลกมุ่งไปสู่นิวเคลียร์ เพราะฉะนั้นประเทศไทยต้องตามอย่างเขา ซึ่งอันนี้เป็นเหมือนมายาคติมากกว่า จากข้อมูลที่ผมมี ปริมาณการสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์มีแนวโน้มลดลง ยุคที่เฟื่องฟูที่สุดคือช่วงปี ค.ศ. ๑๙๘๕ - ๑๙๘๕ หลังจากนั้นทั่วโลกก็ลดลงหมด ยิ่งในยุโรปหรืออเมริกา ก็ลดลง แต่กลับจะมาเพิ่มในบริเวณภูมิภาคเอเชีย”

“คือรัฐบาลพยายามบอกว่าทั่วโลกเขาใช้กัน เพราะฉะนั้นประเทศไทยเราก็ต้องใช้พลังงานจากโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ตามไปด้วย ผมไม่อยากจะอ้างแบบนั้นเพราะมันไม่จริง ยกตัวอย่าง ที่ประเทศเดนมาร์ก เขามีคำตอบชัดเจนว่าโรงไฟฟ้านิวเคลียร์เป็นโรงไฟฟ้าที่สร้างความไม่เป็นธรรมในสังคม คือระหว่างคนที่ได้ประโยชน์กับคนที่ต้องอยู่ในความเสี่ยงเพราะอยู่ใกล้โรงไฟฟ้า อันนี้คือช่องว่างที่ไม่เป็นธรรม”

“หรืออย่างประเทศออสเตรเลีย ก็มีการลงมติดกันว่า จะสร้างหรือไม่สร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ หลังจากร่วมกันตัดสินใจ ในออสเตรเลียก็ตัดสินใจที่จะไม่สร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ เมื่อตัดสินใจร่วมกัน ก็ไม่มีการพูดถึงโรงไฟฟ้านิวเคลียร์อีก”

“ขณะที่ในประเทศไทยบ้านเรา แค่ทางเลือกในการตัดสินใจ รัฐบาลยังไม่มีให้เราเลย สิ่งที่บ้านเราต้องการคือข้อมูล บ้านเรากำลังเผชิญวิกฤติพลังงาน น่าจะมีทางเลือกอันหลากหลาย และลงมือศึกษาความเป็นไปได้ในทุกแนวทางไม่ใช่ว่าบังคับให้ต้องเลือกโรงไฟฟ้านิวเคลียร์เพียงคำตอบเดียว”

ดร.เดชรัต กล่าวไว้ว่า “ผมไม่ได้ปิดกั้น หรือต่อต้านการสร้างโรงไฟฟ้า แต่ผมอยากให้มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างรอบด้านเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เลือกอนาคตทางด้านพลังงานของประเทศโดยอยู่บนพื้นฐานของสติปัญญา”

ขณะที่ข้อมูลทางภาครัฐส่วนใหญ่ออกมาระบุว่าโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ปลอดภัยและมั่นใจได้ แต่ ดร.เดชรัตน์ ระบุว่า “การที่กล่าวถึงโรงไฟฟ้านิวเคลียร์แล้วบอกว่าปลอดภัย เราต้องพูดความจริงว่ามันยังคงมีความเสี่ยงอยู่สูงมาก แล้วเราจำเป็นต้องเสี่ยงหรือเปล่า เรามีวิธีการจัดการอย่างไร”

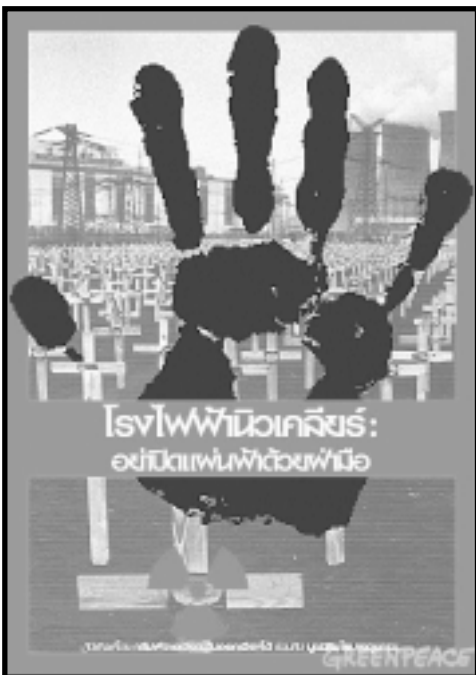
ปี ๒๕๕๐ ที่ผ่านไป ได้มีการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ งานสัมมนา รวมถึงการเผยแพร่ข่าวสารและบทความที่กล่าวถึงแนวโน้มในการสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ในประเทศไทยอย่างมากมายจนนับไม่ถ้วน และดูเหมือนจะเป็นการประชาสัมพันธ์ที่มากจนผิดสังเกต ที่สำคัญได้มีการเชิญสื่อมวลชนให้ไปดูงานโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ร่วมกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานที่ประเทศฟินแลนด์ เยอรมัน และฝรั่งเศส เป็นเวลา ๑ สัปดาห์ และถึงแม้จะมีการย้ำแล้วย้ำอีกว่า “การสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์เป็นภาระหน้าที่ของรัฐบาลหน้า” แต่ตามแผนพีดีพี ๒๐๐๗ หรือแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทยช่วงปี ๒๕๕๐ - ๒๕๖๔ ได้มีการบรรจุเอากำลังการผลิตไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้านิวเคลียร์จำนวน ๔ โรงเข้าไปในทุกแผน

ที่สำคัญคือ การสร้างมายาคติให้เกิดขึ้นในประเทศและประชาชน โดยให้ข้อมูลด้านเดียวว่า ประเทศไทยจำเป็นต้องมีโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ เพราะโรงไฟฟ้านิวเคลียร์คือ “สัญลักษณ์” ของอารยะประเทศ ทั้งๆ ที่ในความเป็นจริงประเทศพัฒนาแล้วกำลังพยายามลดการสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ลงด้วยเหตุผลหลายประการ ทั้งทางสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย การกำจัดกากกัมมันตภาพรังสี รวมถึงความเสี่ยงจากการก่อการร้าย ซึ่ง ดร.เดชรัตน์ มองว่า แผนพีดีพีดังกล่าวนี้ไม่ได้พิจารณาถึงทางเลือกที่ควรจะมีในส่วนของพลังงานหมุนเวียน และเรื่องของการจัดการด้านการใช้พลังงาน

“ผมไม่ได้หมายความว่าจำเป็นต้องใส่พลังงานหมุนเวียนลงมาให้เต็มที่ แต่คิดว่าจำเป็นต้องมี เพื่อเสนอให้เป็นทางเลือกที่จะนำมาเปรียบเทียบกัน ซึ่งตอนนี้ไม่มีทางเลือกเลย คือสิ่งที่เสนออยู่ในแผนพีดีพี ทุกทางเลือกจำกัดพลังงานหมุนเวียนอยู่ที่ประมาณ ๑,๐๐๐ เมกะวัตต์ ไม่มีส่วนใดที่เกินกว่านี้”

“หรืออย่างที่เขาสอนมา ๓ ทางเลือก โดยมีทางเลือกแรกเป็นถ่านหิน สองคือก๊าซ ส่วนทางเลือกที่สามคือนิวเคลียร์ โดยไม่มีทางเลือกเป็นพลังงานหมุนเวียนเลย ทั้ง ๓ ทางเลือก ไม่ได้เปรียบเทียบให้เห็นว่าผลกระทบจะมีอะไรเกิดขึ้น ผลกระทบในด้านต้นทุนเป็นอย่างไร ต่างกันแค่ไหน ในด้านต้นทุน เราคิดว่าถ่านหินถูก แต่เงินที่เราเสียไปเป็นค่าถ่านหินนั้นจะไหลออกนอกประเทศหมด ในทางกลับกันที่บอกว่าพลังงานหมุนเวียนแพง แต่ต้นทุนส่วนใหญ่จะอยู่ในเศรษฐกิจของประเทศ เพราะฉะนั้น เราจำเป็นต้องคิดในแง่ของผลตอบแทนการชำระเงิน ไม่ใช่คิดเฉพาะผลตอบแทนธรรมดา”

สิ่งหนึ่งที่ ดร.เดชรัตน์ กล่าวอย่างชัดเจนก็คือ ประเด็นเรื่องผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ได้มีการคิดกันเท่าไร ซึ่งเป็นความจำเป็นที่จะต้องมีการคิดถึงผลที่จะเกิดขึ้นด้วย เช่น เรื่องมลพิษทางอากาศ เรื่องของเสียที่จะเกิดขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นต้นทุนที่ไม่ได้มีการใส่ไว้ในการคำนวณ จึงทำให้เป็นมายาคติอีกแบบหนึ่งที่บอกว่า นิวเคลียร์นั้นราคาถูก ซึ่งจริงๆ นั้นราคาแสนแพงถ้าจะคิดกันให้ครบทั้งวงจร



ภาพ : กรีนพีซเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

“ถ้าจะให้ได้ประโยชน์จริงๆ ทางเลือกต้องมีทุกทาง พลังงานหมุนเวียนต้องเป็นทางเลือกหนึ่งด้วย ขณะเดียวกัน ทุกทางเลือกต้องนำมาเปรียบเทียบกัน เช่น พลังงานหมุนเวียนที่บอกว่าแพง ก็ต้องแสดงให้เห็นประชาชนรู้ว่าแพงแค่ไหน เรารับได้แค่ไหน อย่างไร”

“ผมไม่ได้ปฏิเสธนิวเคลียร์ หรือถ่านหิน ผมคิดว่าพลังงานในประเทศ เช่น พลังงานหมุนเวียน อย่างชีวมวล ก๊าซชีวภาพ สิ่งเหล่านี้ต้องทำให้เต็มที่ หลังจากนั้นก็วิเคราะห์กันว่าจะจะเป็นโรงไฟฟ้า ก๊าซ ถ่านหิน หรือว่าเชื้อเพลิงอื่นๆ เราควรใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศ และไม่เกิดผลกระทบต่อพี่น้องประชาชนเป็นอันดับแรก”

ดร.เดชรัตกล่าวอย่างชัดเจนว่า สังคมไทยไม่จำเป็นต้องถูกจำกัดหรือถกเถียงกันว่าจะสร้างหรือไม่สร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ เพราะบ้านเรามีทางเลือกต่อความต้องการใช้ไฟฟ้าที่จะเพิ่มขึ้นได้อีกหลายแนวทาง และสามารถทำให้เป็นจริงได้แล้วในปัจจุบัน



ภาพ : uplus-solution.com

“วัสดุทางการเกษตรต่างๆ อย่าง แกลบ เศษไม้ ก็มีการนำมาผลิตไฟฟ้าได้แล้ว ซึ่งยังพัฒนาเพิ่มเติมได้อีก นอกจากนั้น ก็มีฟางข้าว ชังข้าวโพด กะลามะพร้าว หรือชีวมวลอื่นๆ ก็สามารถนำมาผลิตไฟฟ้าหรือใช้ในกระบวนการผลิตร่วมกับไฟฟ้าและความร้อนได้”

“ขณะตามชุมชนต่างๆ ทั่วประเทศ เช่น เศษอาหาร ผัก ผลไม้ หรือของเสียจากฟาร์มเลี้ยงสัตว์ต่างๆ สามารถนำมาหมักเป็นก๊าซชีวภาพ ใช้เป็นเชื้อเพลิงแทนก๊าซหุงต้มได้เลย หรือนำไปผลิตไฟฟ้าก็ได้”

“หรืออย่างพลังน้ำขนาดเล็กที่ไม่ต้องสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ก็สามารถผลิตไฟฟ้าได้ ซึ่งพื้นที่สูงในภาคเหนือจะมีศักยภาพมาก คือชุมชนชาวบ้านสามารถผลิตไฟฟ้าและพึ่งตนเองได้ แต่ชาวบ้านขาดการสนับสนุนส่งเสริมให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง”

“และตอนนี้ คนไทยสามารถผลิตกังหันลมทั้งขนาดเล็กและขนาดกลางได้แล้ว โดยมีการนำไปใช้ในหลายพื้นที่ ทั้งภาคตะวันออกและภาคใต้ และสามารถพัฒนาต่อไปได้อีกมาก ส่วนพลังงานแสงอาทิตย์ก็มีศักยภาพทั่วประเทศ แต่ต้นทุนยังสูงอยู่มาก ต้องได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นทางการเชิงการค้า เพื่อให้บรรลุผลของการพัฒนา”

ดร.เดชรัต กล่าวว่า หากมองในภาพรวมของประเทศ โดยข้อมูลกระทรวงพลังงานที่ระบุว่า พลังแสงอาทิตย์มีศักยภาพมากกว่า ๕,๐๐๐ เมกะวัตต์ ชีวมวล ๗,๐๐๐ เมกะวัตต์ พลังลม ๑,๖๐๐ เมกะวัตต์ และพลังน้ำขนาดเล็กอีก ๗๐๐ เมกะวัตต์ รวมก็คือมีศักยภาพถึง ๑๔,๓๐๐ เมกะวัตต์ ซึ่งมากกว่าแผนการสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์หลายเท่า

ดร.เดวิด ได้เสนอทางเลือกทางด้านพลังงานของไทย โดยเรียกว่า “๒๐ : ๒๐ ภายในปี ๒๐๒๐” โดย ๒๐ แรก คือ การลดความต้องการใช้ไฟฟ้าจากที่คาดการณ์ไว้ ๒๐% ส่วน ๒๐ หลัง คือ การเพิ่มสัดส่วนการผลิตไฟฟ้าในระบบกระจายศูนย์ ซึ่งเป็นการผลิตไฟฟ้าในท้องถิ่นหรือชุมชน ไม่น้อยกว่า ๒๐% และที่เป็นสัดส่วนพลังงานหมุนเวียนไม่น้อยกว่า ๖๐% ให้ได้ก่อนปี ๒๐๒๐ หรือ พ.ศ. ๒๕๖๓

โดยผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นคือ ทำให้ประเทศไทยสามารถประหยัดค่าลงทุนทั้งในการสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ โรงไฟฟ้าถ่านหิน โรงไฟฟ้าก๊าซธรรมชาติ และยังเป็นการประหยัดการนำเข้าเชื้อเพลิง และช่วยลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ลงด้วย

ที่สำคัญก็คือ ถ้าหากทำได้ตามทางเลือกลงถ้าวนี้ “ประเทศไทยก็ไม่จำเป็นต้องสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์”

ดร.เดวิดกล่าวทิ้งท้ายไว้ว่า “สังคมไทยของเราไม่ได้ไร้ทางเลือก แต่เราจะเลือกอะไรมากกว่า เรื่องโรงไฟฟ้าเป็นประเด็นสำคัญของสังคมไทย รัฐบาลไม่ควรตัดสินใจโดยการให้ข้อมูลด้านเดียว และปิดกั้นทางเลือกอื่นๆ เราต้องใช้กระบวนการทางปัญญาในการตอบปัญหาของสังคมไทย ต้องมีข้อมูลรอบด้าน แทนที่จะปิดหู ปิดตาประชาชน”



...จากบรรทัดแรกกระทั่งถึงบรรทัดนี้ จะเห็นได้ว่าประเด็นเรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์เป็นเพียงวิกฤติด้านหนึ่งของสังคมไทยที่ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า สังคมไทยของเราไม่ได้ขาดแคลนเทคโนโลยีในการแก้ปัญหา แต่สิ่งที่ประเทศไทยของเราขาดแคลนอย่างหนักก็คือ “ความจริงใจและสติปัญญา” ในการนำพาประเทศไทยเข้าสู่ความสงบสุขอย่างแท้จริง

ขณะที่ทรัพยากรธรรมชาติมีอยู่อย่างจำกัดมนุษย์เราพยายามที่จะครอบครองและนำมาปรนเปรอความโลภของเราอย่างไม่จำกัด อนาคตทางด้านพลังงานยิ่งนับวันยิ่งเสื่อมทรุดลงอย่างเห็นได้ชัด และความขัดแย้งระหว่างรัฐกับชุมชนท้องถิ่นคงมีแต่จะเพิ่มมากขึ้น

เพราะฉะนั้น อนาคตทางด้านพลังงานของสังคมไทย ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับว่า คนไทยเราจะสามารถใช้ “สติปัญญา” ในการเลือกที่จะ “ใช้” หรือ “ไม่ใช้” เทคโนโลยีในการแก้ปัญหาได้มากน้อยเพียงใด? 